

השבת

רבי נחמן מברסלב

טוב להגיד ולשיר

נְחֵם נְחֵם נְחֵם מְאוֹמָן

לזכות לכל הישועות

כי יפלא ממך ... וקמת ועלית ...

[אוצר היראה - צדיק, מ"ט]

כשרוצה האדם לילך בדרכי התשובה, אז צריך להיות בקי בהלכה, וצריך להיות לו שני בקיאות: בחינת בקי ברצוא בקי בשוב בקי בעיל בקי בנפיק, שזה בחינת **אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנד**; היינו לאחוז את עצמו בה' יתברך תמיד - הן בעליה הן בירידה; וזה עיקר שלימות דרכי התשובה.

אך זה הבקיאות, אף על פי שבאמת העיקר הוא פשיטות ותמימות, אבל זה הפשיטות ותמימות בעצמו לזכות להכניס זאת היטב בלב בני אדם, הוא עמוק ונפלא מאד, ועל זה נאמר **כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם וכו' וקמת ועלית אל המקום וכו'**, שהוא הבית המקדש, שהוא בחינת נקודה העליונה הנ"ל. ועל כן שם עיקר ההלכה ברורה, כי שם היו יושבין הסנהדרי גדולה והכהנים והזקנים ומבררין כל ההלכות. ועיקר ההלכה ברורה ומשנה ברורה הוא לזכות להלכות כאלו שמכניסין קיום התורה, **כי לא המדרש הוא עיקר אלא המעשה**. ועל כן כל המבקש ומחפש אחר דרכי ה' ועבודתו יתברך היה צריך לעלות לשם ולקבל מהם.

אפשר לו כלל לזוז ממקומו ממש, מחמת גודל הכבוד והעצבות שהתגבר עליו מאד. ורצה לשמח עצמו ולהרים עצמו, ולא היה אפשר לו בשום דבר לשמח ולהרים עצמו. כי בכל דבר שרצה לשמח עצמו מצא לו הבעל דבר בתוכו עצבות; עד שלא היה אפשר לו בשום דבר לשמח את עצמו. כי בכל שמחה שרצה לשמח ולהרים עצמו, מצא לו עצבות בתוכה.

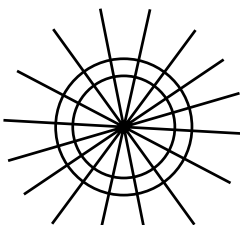
והתחיל [הצדיק הנ"ל] לשמח עצמו בשמחת **שלא עשני גוי**. וזה בודאי שמחה גדולה שאין לה שיעור. כי אין לשער הפרש וההבדל, אלף אלפי אלפים הבדלות, שיש בין קדושת ישראל, הפחות שבפחותים, לבין זוהמת טומאת העובדי כוכבים וכשיזכור היטב חסד ה' יתברך עליו, שלא עשהו גוי, בודאי ראוי שתגדל שמחתו מאד. והיא שמחה שאין עליה עצבות. כי בשלמא כשמשמח עצמו בדבר שעשהו הוא עצמו, על זה אפשר למצוא עצבות על כל שמחה. כי ימצא לו חסרונות בכל דבר כדי שלא להניחו להרים ולשמח עצמו. אבל בזה, **שלא עשני גוי**, שהוא רק מה' יתברך, שה' יתברך עשה כך וחמל עליו ולא עשהו גוי, איך אפשר למצוא חסרון בזה השמחה מאחר שהוא רק מעשה ה' יתברך. כי בודאי איך שיהיה, על כל פנים, הוא הפרש גדול בינו לבין עובדי כוכבים, אשר אין שיעור וערך.

והצדיק הנ"ל התחיל לשמח עצמו בזה. והתחיל לשמח ולהרים עצמו מעט מעט. ובכל פעם הרים ושמח עצמו ביותר, עד שבא לשמחה גדולה כל כך, עד שהגיע להשמחה שהיה למשה רבנו, עליו השלום, בעת שעלה לקבל הלוחות. ובתוך שהרים ושמח עצמו, פרח בעולמות כמה וכמה אלפים פרסאות. ובתוך כך הביט בעצמו והנה הוא רחוק מאד ממקום שהיה בתחילה. והיה לו צער גדול: כי היה סבור שיפול לאיזה מקום אחר, ויהיה תמיהה גדולה עליו שנעלם פתאום. והצדיק חפץ תמיד להיות הצנע לכת. והשמחה התחילה לפסוק. כי השמחה יש לה גבול: שמתחלת עצמה ומסיימת עצמה.

וכשהתחילה השמחה לפסוק פסקה מעט מעט, ונשפל מעט מעט. וכשחזר וירד ונשפל ממקום שפרח לשם בשעת השמחה, לא חזר תחילה למקומו הראשון שפרח משם, כדרך פריחתו. רק שירד מיד למטה במקום שפרח לשם. ועל כן היה פליאה גדולה על שמצא את עצמו אחר שירד, למטה במקומו הראשון.

והבן היטב, עד שחזר למקום שהיה בתחילה והביט בעצמו, וראה שהוא ממש במקום שהיה בתחילה; ולא נעתק ממקומו כלל, רק אפשר כחוט השערה שאי אפשר לאדם לשער, רק ה' יתברך. והיה תמיהה גדולה בעיני הצדיק שפרח כל כך בעולמות, וכאן למטה לא נעתק כלל. והראו לו, שכל כך יקר בעיני ה' יתברך תנועה והעתקה קטנה שאדם מעתיק עצמו בזה העולם, אפילו פחות מחוט השערה, עד שאין כדאי נגד זה כמה וכמה אלפים עולמות ופרסאות.

ולהבין זה: כי ידוע שהעולם הגשמי הזה הוא רק נקודת המרכז בתוך הגלגלים, כמבואר לבעלי תכונה. ומכל שכן נגד עולמות עליונים בודאי אינה נחשבת כל הארץ יותר מנקודה. וידוע שכל הקוים שתמשך מנקודת המרכז, הנה הם אצל הנקודה סמוכים כל הקוים זה לזה. וכל מה שמתרחקים מהנקודה הם מתרחקים זה מזה יותר. וכן כשיתרחקו הקוים הרבה מאד מהנקודה, יתרחקו גם כן הקוים זה מזה מאד, אף שלמטה אצל הנקודה הם סמוכים זה לזה. כזה:

נמצא, אם ישער בדעתו קוים נמשכים מהארץ התחתונה, אפילו רק עד הגלגלים. נמצא אפילו אם אינו הולך ממקומו, רק כמלא החוט, אף על פי כן במקום הגלגלים

ועכשיו שחרב הבית המקדש בעוונותינו הרבים, עיקר התיקון הוא על ידי הצדיקי אמת, שהם בחינת משה בחינת הבית המקדש, כי **כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית המקדש בימיו**. אבל צריכין לסבול בזיונות ושפיכות דמים הרבה קודם שזוכין להתקרב להם וגם אחר כך כנ"ל, ומכל שכן שצריכין לסבול כעס וקפידות שכווע עליו לפעמים רבו הצדיק בעצמו כי כל זה לטובתו. ואז זוכה להיות בקי בהלכה הנ"ל, אשר הבקיאות הזה - דהיינו שיוכל להחזיק את עצמו בה' יתברך תמיד בכל מקום שהוא שם, אפילו בשאול תחתיות ומתחתיו עד אין קץ ואין תכלית - זה הלימוד עמוק ונפלא מאד, וצריכין לשקד הרבה על דלתי בית המדרש של אנשי אמת העוסקים בלימוד הזה, עד שיזכה לקיים זאת באמת.

ועיקר אריכת הגלות הוא מחמת שאין משתדלין להתקרב לצדיקי אמת לקבל מהם בקיאות הזאת. כי צריכין לבקש ולחפש הרבה אחר רבי כזה שידע מבקיאות הזאת, כי אפילו גדולים ומנהיגים, לאו כל אחד זוכה לידע מזה. ועל ידי ההשתדלות והבקשה והחיפוש אחר הצדיק האמת, וסובל בזיונות ושפיכות דמים הרבה בשביל זה, על ידי זה זוכה לתשובה שלמה, על ידי שמקבל ממנו בקיאות בהלכה הנ"ל.

תמים תהיה ...

[אוצר היראה - יראה ועבודה קס"ט]

מי שרוצה שיהיו לו חיים בזה העולם, אי אפשר לו להשיג **כי אם כשמסתפק במעוט בתכלית המיעוט מזה העולם, כדי חיונו בצמצום, וגם זה המיעוט יהיה כוונתו לשם שמים לבד, ועל פי התורה הקדושה.**

וכל מה שמרחק עצמו מתאוות עולם הזה והבליו, ומקשר עצמו לה' יתברך ולתורתו הקדושה, על ידי זה נתמעטין חסרונותיו וזוכה להכלל בבחינת שלמות, והעיקר על ידי שלמות האמונה הקדושה (הלכות פריה ורביה - הלכה ג' - אות ל"ד; ועיין אמונה וכו' אות ק"צ).

סיפור

[מספר ספורי מעשיות - אחרי הספורים]

ומעשה היה בצדיק אחד, שנפל עליו עצבות וכבדות גדול. והעצבות והכבדות כשמתגברת על הצדיק, היא קשה מאד עליו, כי עליו מתחזקת יותר ויותר. עד שנפל עליו עצלות וכבדות כל כך עד שלא היה

עצות

[מספר לקוטי עצות - עצה, ה']

❖ תיקון העצה היא על ידי צקת הלב, שצריכין לצעוק אל ה' מעומקא דלבא [מעומק הלב], ועל ידי זה חותרין ומגלין עצות עמוקות, ועל ידי זה גדלה ונתקנת האמונה הקדושה וזוכין לרפואה, ונתתקני תקונים גדולים הרבה (אמונה מ"א מ"ב).

תפילה

[מספר לקוטי תפילות ב' - תפילה ה']

אנא נורא, קדוש, מלא רחמים רבים, זכנו לצעוק אליך באמת מעומק הלב מעמקי עמקים כאשר אנחנו צריכים לקרוא אליך עתה, כאשר נגלה לפניך אדון כל את כל נגעי לבבנו של כל אחד ואחד בפרטיות.

עזרנו לצעוק אליך מן הלב בקול עמוק באמת, בקול דממה דקה, באופן שזוכה לעורר עלינו פלאי רחמיך וחסדיך וחנינותיך וישועותיך והצלותיך הנפלאות והנוראות מאד, עד שזוכה לעורר ולגלות עצות אמיתיות עצות עמוקות מתוך עומק החושך אפלה הזאת, שנלכדנו בו מאד בעוונותינו הרבים, כי אתה עושה נפלאות גדולות לבדך, עושה גדולות עד אין חקר, נסים ונפלאות עד אין מספר. ואתה גולה **עמוקות מני חושך**, ומוציא **לאור צלמוות**. הוציאני מאפלה לאורה, עשה עמנו פלאות, ותשפיע עלינו ותגלה לנו עצות מרחוק, באופן שזוכה לגדל האמונה הקדושה על ידי זה.

ורחם עלינו ברחמיך הרבים, וחננו מאתך חכמה בינה ודעת דקדושה, באופן שזוכה לחתור ולגלות המים שמהם גדלה האמונה הקדושה שהם **מים עמוקים עצה בלב איש**, שזוכה כולנו אנחנו וכל עמך בית ישראל לגלות ולהאיר עצות עמוקות מתוך עומק החושך, ותתקנו בעצה טובה מלפניך, ותשפיע ברחמיך עצות טובות בעולם.

ותציל אותי ואת כל עמך ישראל מספקות ובלבולים, שלא יפלו עלינו ספקות בשום דבר שבעולם, רק תמיד נזכה במהירות ובנקל לעצות שלמות, עצות אמיתיות, כרצונך הטוב, בגשמיות ורוחניות, בגוף ונפש וממון, באופן שזוכה להצליח הצלחה האמתית והנצחית בזה העולם העובר, לילך בדרכיך הטובים ולהתקרב אליך באמת ובלב שלם. ונזכה לקיים עצותיך האמתיות והכוננות, **בעצתך תנחני ואחר כבוד תקחני**.

אכילה

[מספר אוצר היראה - אכילה - ק"א]

דגים הם בחינת עינא פקיא [עין פתוחה], בחינת עלמא דאתי [עולם הבא], בחינת דעת. ועל כן בריאתן מן המים שהם גם כן בחינת דעת, בחינת עלמא דאתי. ועל כן בשבתות וימים טובים, שהם גם כן בחינת עלמא דאתי, בחינת דעת, נוהגין לאכול דגים.

ועל כן אין הדגים טעונים שחיטה ואין בהם איסור חלב ודם ולא שום מין טרפות, כי כל זה נמשך מאחיזות פגם הברית, שנאחז גם בבהמות וחיות ועופות כנ"ל, מה שאין כן דגים, שהם בחינת דעת, בחינת שמירת הברית. ומחמת שעיקר שלמות שמירת הברית, שהוא על ידי בחינת שלמות לשון הקודש, הוא על ידי לשון תרגום כנ"ל כמה פעמים, והתרגום הוא בחינת **כתנות עור** כידוע, והכותנות עור, אמרו רבותינו ז"ל, חלקים כציפורן, וזה בחינת הקשקשים של הדגים שהם גם כן חלקים כציפורן, בחינת כותנות עור הנ"ל, על כן הקשקשים הוא עיקר הסימני טהרה של הדגים (ה' סימני דגים, הלכה א'; ועיין בשר שנתעלם מן העין, הלכה א').

צדיק

[מספר אוצר היראה - צדיק - רכ"ה]

אי אפשר להתקרב לה' יתברך באמת, כי אם על ידי הצדיקים האמתיים, כי הם ממשיכין קדושה וחיות לכל העולם ומגלין אלקותו יתברך גם להרחוקים מן הקדושה מאד, על ידי האוצר מתנת חנים שמקבלין משם וכו'.

נתרחק ממקום שהיה נגד ראשו תחילה, נתרחק עתה כמה וכמה אלפים פרסאות. לפי ערך גודל הגלגל העליון נגד הארץ התחתונה, כידוע. כי שם קבועים כוכבים אין מספר, וכל כוכב הוא בערך גודל זה העולם ויותר. מכל שכן וכל שכן כשיישער בדעתו הקוים נמשכים עד עולמות עליונים, אשר כל הגלגלים נגדם אינם נחשבים כלום. נמצא שאין שיעור להרחיק שנתרחק שם בעולמות עליונים, על ידי הריחוק כל שהוא, אפילו פחות מחוט השערה שנתרחק והלך ממקום שהיה בתחילה. כי אף שבכאן בהארץ התחתונה לא נתרחק, והלך רק פחות מחוט השערה, שבעינינו לא נתרחק כלום, כי זה אי אפשר לשער, רק ה' יתברך. עם כל זה, שם בעולמות עליונים, נתרחק כמה וכמה אלפים עולמות ופרסאות, מכל שכן וכל שכן כשאדם הולך פרסה או כמה פרסאות בעבודת ה'. **עין לא ראתה וכו'.**

חיי מוהר"ן

[סימן תמ"ב]

לאחד מגדולי מקורביו זכרוננו לברכה צוה לו בימי נעוריו של המקורב הנ"ל, שבשעת התבודדות, ידבר הרבה בפרטיות עם כל אברי גופו ויסביר להם שכל תאוות הגוף הבל. כי הא סוף כל אדם למות, והגוף לקברות יובל וכל האברים יבלו ויתרקבו וכו' ועוד דבורים כיוצא באלו. והתנהג כן איזה זמן. ואחר כך, ספר עם רבינו זכרוננו לברכה, והתנצל לפניו באשר שהגוף אינו שומע ומרגיש כלל כל דבריו וטענותיו עמו. אמר לו רבינו זכרוננו לברכה: **התחזק בעיני זה, ואל תרפה ידך מזה, ותראה אחר כך מה שיהיה מהדיבורים הללו.**

ושמע לעצתו וקיים דבריו, עד שזכה אחר כך שכל איבר ואיבר שדבר עמו בפרטיות נמשך אחר דבריו כל כך, עד שיצא ממנו החיות ממש ונשאר בלא כח והרגשה כלל. וזה ראה בחוש באיברים החיצונים כגון אצבעות ידיו ורגליו וכיוצא בזה, עד שאיברים הפנימיים שהחיות תלוי בהם כגון הלב וכיוצא היה צריך לצמצם דבריו מאד בכדי שלא תצא ממנו החיות ממש, רחמנא לצלן.

ושמעתי שפעם אחת, דבר האיש הנ"ל עם המקורבים אליו מעיני איך שעולם הזה אינו כלום ומה הוא התכלית מכל ענייני הגוף וכו' כנ"ל ובתוך דבריו נתעלף והתחיל לגווע (ובלשון אשכנז שנסאר חלשות) וביגיעות גדולות עד ששב ונתעורר בו חיותו. ואמר אז שזכה על ידי קדושת רבינו זכרוננו לברכה למדרגה כזו אשר בכל עת שמזכיר עצמו היטב מיראת העונש והסוף והתכלית של כל ענייני העולם הזה, אזי מרגישים כל איבריו, אפילו אצבע הקטן שברגליו ממש כמו ששוכבין כבר בקבר ומרקיבין וכו', עד שצריך התחזקות גדול להחזיק חיותו בקרבו, שלא תצא נפשו ממש, רחמנא לצלן.

מכתב

[מספר אבי הנחל ב' - מכתב רפ"א]

ב"ה, ט"ז אייר תשכ"ד
לכבוד נשיא ישראל עיני ולבי מר שגאור זלמן שזר, אשר אהבתו ונאמנותו לעצם האמת שאין כמוהו מקצה העולם ועד קצהו אינו זקוק לדיבורים. כי מעשיו ופעליו הנשגבים להצמיח ולגדל אור הצדיק האמת בלב ישראל בעולם צועקים על כך בקול גדול, **אשרך שזכית לכך שנפלת בגורל הצדיק האמת הפלא הנורא הזה**, שעושה עמנו פלאי פלאות גם עכשיו יותר מבחינו.

הכשרים אמיתיים שבדור המקורבים לצדיק האמת והולכים בדרכיו, הם שפלים קטנים ונבזים בעיני עצמם כתולעת ממש, בבחינת **ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם** בחינת **כל רואי ילעיגו לי וכו'**, ואף על פי כן הם עזים וחזקים בדעתם מאד מאד, כעמוד ברזל וכחומת נחושת כנגד החולקים השקרנים ועזי פנים, הרוצים להעלים ולהסתיר אור הצדיק האמת מעיני ישראל בעזות מצח, לבלי לשמוע כלל לשום בלבול וליצנות שלהם, ולבלי להתבייש מהם כלל; ומי שפוגם בזה ואין לו עזות דקדושה ואינו עז כנמר נגד החולקים המלעיגים ומונעים מלהתקרב אל האמת, על ידי זה אינו זוכה להתקרב למנהיג האמת, ונפגמה אצלו (האמונה) עד שבא לידי כפירה גמורה, חס ושלום.